

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

**1^η Συνεδρίαση Επιτροπής Παρακολούθησης
ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2014-2020
Ερμούπολη, 25 Ιουνίου 2015**

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Θεσμικό πλαίσιο	3
Βασικές αρχές στρατηγικής Π&Ε.....	5
Μέρος Α' – Γενικές κατευθύνσεις, στόχοι & αποδέκτες	6
Μέρος Β' – Αρχές και φορείς εφαρμογής	8
Μέρος Γ' – Εργαλεία και δράσεις	10
Μέρος Δ' – μεθοδολογία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής.....	15
Μέτρα επιβεβαίωσης ορθής εφαρμογής	16

Εισαγωγή

Το παρόν κείμενο αποτελεί την προτεινόμενη Στρατηγική Πληροφόρησης & Επικοινωνίας (στο εξής Π&Ε) του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Νότιου Αιγαίου 2014-2020. Στηρίζεται και εξειδικεύει για το Πρόγραμμα της Περιφέρειάς μας τον *Οδηγό Επικοινωνίας* που καταρτίστηκε από την Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού (Μάιος 2015). Η ΕΥΣΣΑ έχει την επιτελική ευθύνη για τη διαμόρφωση και παρακολούθηση του πλαισίου αρχών πληροφόρησης και επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Ο Οδηγός αφορά και εφαρμόζεται σε όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). Προσαρμόζεται στις σχετικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τους κανονισμούς της ΕΕ και υποβοηθεί στην ορθή εφαρμογή αυτών τις διαχειριστικές αρχές των προγραμμάτων αλλά και τους δικαιούχους & φορείς υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται ένα ομοιόμορφο και αποτελεσματικό πλαίσιο επικοινωνίας του ΕΣΠΑ σε όλη την επικράτεια και αποκτούν οι δράσεις των Ταμείων που θα πραγματοποιηθούν στη χώρα τα επόμενα χρόνια κοινή εικόνα και ταυτότητα.

Με τις δράσεις Π&Ε επιδιώκεται αφενός οι πολίτες να γνωρίσουν καλύτερα το ρόλο και τη συνεισφορά των εθνικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υλοποίηση των Προγραμμάτων και αφετέρου οι δικαιούχοι να ενημερωθούν έγκαιρα και με διαφάνεια για τις δυνατότητες αξιοποίησης πόρων.

Θεσμικό πλαίσιο

Η Στρατηγική Σχέδιο Π&Ε λαμβάνει υπόψη, εφαρμόζει και εξειδικεύει το ακόλουθο πλέγμα θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου:

Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής

Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Οι σχετικές με την Πληροφόρηση και Επικοινωνία διατάξεις είναι τα Άρθρα 115 - 117 και το Παράρτημα XII του Κανονισμού.

Σύμφωνα με το άρθρο 116 «Το κράτος-μέλος ή οι διαχειριστικές αρχές καταρτίζουν στρατηγική επικοινωνίας για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα. Είναι δυνατόν να καταρτιστεί κοινή στρατηγική επικοινωνίας για περισσότερα επιχειρησιακά προγράμματα. Η στρατηγική επικοινωνίας *λαμβάνει υπόψη το μέγεθος* του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος ή των οικείων επιχειρησιακών προγραμμάτων σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και υποβάλλεται προς έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης, σύμφωνα με το άρθρο 110, παράγραφος 2, στοιχείο δ' το αργότερο έξι μήνες μετά την έγκριση του αντίστοιχου επιχειρησιακού προγράμματος ή των οικείων επιχειρησιακών προγραμμάτων».

Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014 περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για τη μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων.

Επίσης έχουν ληφθεί υπόψη:

Ο **Νόμος 4314/2014** Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020.

Ο **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με το στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006, που αφορούσε την προηγούμενη περίοδο.

Ο **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1304/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006 του Συμβουλίου (όπου αναφέρονται τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις που εντάσσονται στην Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων).

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού ειδικών διατάξεων για την υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Βασικές αρχές στρατηγικής Π&Ε

Το καθήκον για τη διασφάλιση της έγκαιρης και ορθής πληροφόρησης σχετικά με τις δράσεις των Ταμείων της ΕΕ σε κάθε χώρα μέλος επωμίζονται εξίσου οι διαχειριστικές αρχές και οι δικαιούχοι των προγραμμάτων.

Συνεπώς η στρατηγική Π&Ε αφορά και δεσμεύει ισότιμα τη διαχειριστική αρχή έκαστου προγράμματος, καθώς και τους δικαιούχους και τους φορείς υλοποίησης των πράξεων.

Επιπλέον, η στρατηγική λαμβάνει υπόψη τον εθνικό σχεδιασμό Π&Ε και παρακολουθεί και συμβάλλει σύμφωνα με τις ελάχιστες απαιτήσεις στις δράσεις εθνικής εμβέλειας, όπως είναι για παράδειγμα η ενημέρωση του ενιαίου διαδικτυακού τόπου που παρέχει συνοπτική ενημέρωση για όλα τα προγράμματα.

Οι κύριοι στόχοι της στρατηγικής είναι:

- Η έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Προγράμματος
- Η ενημέρωση των πολιτών για το ρόλο και τα επιτεύγματα της πολιτικής περιφερειακής συνοχής
- Η διαφάνεια στην υλοποίηση των πράξεων, για την εμπέδωση αισθήματος ισονομίας και δικαιοσύνης εντός της κοινωνίας

Η διαχειριστική αρχή οφείλει να ενημερώνει την αρμόδια επιτροπή παρακολούθησης και τις αρχές της ΕΕ τουλάχιστον μία φορά ετησίως για την πρόοδο και τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζει κατά την υλοποίηση της στρατηγικής Π&Ε, όπως επίσης να παραθέτει τον προγραμματισμό επικοινωνίας για το επόμενο έτος. Η επιτροπή παρακολούθησης, εφόσον το θεωρεί σκόπιμο, γνωμοδοτεί πάνω στο σχέδιο ετήσιου προγραμματισμού.

Η διαχειριστική αρχή μπορεί να εισηγείται τροποποιήσεις στην εγκεκριμένη στρατηγική Π&Ε κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Η τροποποιημένη στρατηγική υποβάλλεται από τη διαχειριστική αρχή στην επιτροπή παρακολούθησης προς έγκριση, με την ίδια διαδικασία που εγκρίθηκε αυτή αρχικώς.

Το σχέδιο στρατηγικής Π&Ε του Επιχειρησιακού Προγράμματος Νότιου Αιγαίου 2014-2020 περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα ακόλουθα μέρη:

- α) γενικές κατευθύνσεις – στόχοι – αποδέκτες
- β) αρχές και φορείς εφαρμογής
- γ) εργαλεία και δράσεις (με ενδεικτικό προϋπολογισμό)
- δ) μεθοδολογία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής της

Μέρος Α' – Γενικές κατευθύνσεις, στόχοι & αποδέκτες

Η στρατηγική Π&Ε για το νέο πρόγραμμα, στηρίζεται σε εκείνες που υλοποιήθηκαν τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους και αξιοποιεί τα θετικά τους αποτελέσματα. Ιδιαίτερα τις περιόδους 2000-2006 και 2007-2013, εδραιώθηκε σε μεγάλο βαθμό η αντίληψη και κατανόηση, στο κοινό και τα στελέχη των φορέων υλοποίησης & διαχείρισης έργων και δράσεων, τόσο της συνεισφοράς της ΕΕ, όσο και των αρχών & κανόνων που διέπουν την επικοινωνία των προγραμμάτων.

Το γεγονός αυτό, σε συνάρτηση με τη διατήρηση (παρά τη διαφορετική αρχικά κατεύθυνση) του ονόματος «ΕΣΠΑ» για το νέο πρόγραμμα, καθιστά μη αναγκαία την επανάληψη «θεμελιωδών» δράσεων για την αναγνώρισή του από το κοινό, σε εθνικό επίπεδο. Αντίθετα, παραμένουν χρήσιμες και αναγκαίες οι δράσεις με τις οποίες γίνεται γνωστή -σε πρώτη φάση- η έναρξη της νέας περιόδου και εν συνεχεία ενημερώνεται το κοινό και οι δικαιούχοι για την υλοποίηση των δράσεων του προγράμματος.

Επιπλέον, με την υιοθέτηση ομοιόμορφων αρχών, κανόνων, μέσων και στόχων σε εθνικό επίπεδο από το σύνολο των διαχειριστικών αρχών των προγραμμάτων, αποφεύγεται η σύγχυση του κοινού (που έχει παρατηρηθεί στο παρελθόν με τη χρήση διαφορετικών εργαλείων και εικόνων, σημάτων και συνθημάτων ανά περιφέρεια) και επιτυγχάνεται -μέσω συνέργειας και συμπληρωματικότητας σε αντιδιαστολή με την αποσπασματικότητα ορισμένων δράσεων κατά το παρελθόν- πολλαπλασιαστικό θετικό αποτέλεσμα. Κατ'

αναλογία, ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην τήρηση ομοιόμορφων κανόνων και από τους φορείς υλοποίησης και λειτουργίας των πράξεων.

Σημαντικό ρόλο παίζει επίσης η διαρκής προσπάθεια για απλοποίηση των μηνυμάτων, με χρήση απλής, κατανοητής γλώσσας κατά την επικοινωνία με το κοινό και η *δραστική μείωση* (σε σχέση με το παρελθόν) του αριθμού χαρακτηριστικών σημάτων (λογότυπων), ώστε το κοινό να είναι σε θέση να συνδέει άμεσα το μήνυμα με το μέσο χρηματοδότησης όπου και αν γίνεται αποδέκτης της πληροφόρησης, σε όλη την επικράτεια.

Μια διαφοροποίηση του νέου προγράμματος σε σχέση με τα προηγούμενα είναι η υλοποίηση διακριτών τμημάτων του, που ενδέχεται να αφορούν συγκεκριμένο κοινωνικό στρώμα και περιορισμένο αριθμό δράσεων, διατηρώντας όμως αυτόνομο προγραμματικό χαρακτήρα, όπως είναι για παράδειγμα οι δράσεις που αφορούν την προώθηση της έρευνας & καινοτομίας, την ενσωμάτωση των Ρομά κ.ά. Για τις δράσεις αυτές απαιτείται η *ανάληψη διακριτής εκστρατείας ενημέρωσης*, που να επικεντρώνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

Οι αποδέκτες της στρατηγικής Π&Ε του Προγράμματος είναι:

(α) οι πολίτες της Περιφέρειας και εμμέσως ολόκληρης της χώρας

(β) οι ευρωπαίοι -κατά κύριο λόγο- επισκέπτες της χώρας

(γ) οι ωφελούμενοι από τις δράσεις του προγράμματος φορείς, επιχειρήσεις και πολίτες. Όταν οι ωφελούμενοι από τις δράσεις είναι μέλη διακριτής κοινωνικής ομάδας, κατά την επιλογή των μέσων επικοινωνίας και μηνυμάτων λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητές τους

(δ) οι εκπρόσωποι των δικαιούχων και των φορέων λειτουργίας έργων και δράσεων, οι οποίοι τίθενται στο επίκεντρο της προσπάθειας και διευκολύνονται με κάθε πρόσφορο μέσο για τη διάχυση του μηνύματος

(ε) τα στελέχη των φορέων υλοποίησης έργων και δράσεων

(στ) στελέχη φορέων που μπορούν να δράσουν «πολλαπλασιαστικά» στην διάχυση της πληροφόρησης, όπως πχ. επιμελητηρίων, πανεπιστημίων, κλαδικών και συνδικαλιστικών φορέων και άλλων κοινωνικών εταίρων

Οι στόχοι που τίθενται προς επίτευξη με την υλοποίηση της στρατηγικής Π&Ε είναι:

(α) η ανάδειξη -στο ευρύ κοινό- του ρόλου της ΕΕ στην υλοποίηση των δράσεων, μέσω της συγχρηματοδότησης αλλά και του στρατηγικού σχεδιασμού των προγραμμάτων, στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για επίτευξη διακριτών στόχων

(β) η εμπέδωση της πεποίθησης ότι οι κανόνες εφαρμογής του προγράμματος εξασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και ισότιμη πρόσβαση όλων στα χρηματοδοτικά ταμεία

(γ) η δυνατότητα των δικαιούχων να ενημερώνονται έγκαιρα για τις δυνατότητες χρηματοδότησης με αξιοποίηση κατάλληλων και περισσότερων του ενός μέσων, λαμβάνοντας υπόψη τη νησιωτική φύση της Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου, αλλά και τις εγγενείς αδυναμίες των δικαιούχων από μικρότερα και πιο απομακρυσμένα νησιά

Μέρος Β' – Αρχές και φορείς εφαρμογής

Κύρια αρχή εφαρμογής της στρατηγικής Π&Ε των επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι οι οικείες διαχειριστικές αρχές. Σε εθνικό επίπεδο συντονιστικό ρόλο παίζουν οι Ειδικές Υπηρεσίες Συντονισμού ΕΤΠΑ και ΕΚΤ. Σε περιφερειακό επίπεδο, υπόχρεοι εφαρμογής είναι όλοι οι φορείς υλοποίησης των πράξεων.

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (στο εξής ΕΥΔ) του ΕΠ Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και εφαρμογή των δράσεων Π&Ε. Συγκεκριμένα η ΕΥΔ,

(α) συντάσσει το σχέδιο στρατηγικής Π&Ε, το οποίο -με τυχόν τροποποιήσεις όποτε και εφόσον υπάρξουν- υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης για έγκριση. Συντάσσει επίσης επίκαιρο ετήσιο σχέδιο δράσης

(β) ενημερώνει όλα τα εμπλεκόμενα μέρη για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους σχετικούς κανονισμούς στη φάση ενεργοποίησης, υλοποίησης και τέλος λειτουργίας των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων, παρέχοντας συμβουλές και κατευθύνσεις και γενικότερα κάθε μέτρο υποστήριξης που κρίνεται αναγκαίο

(γ) παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή της στρατηγικής Π&Ε από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, παρεμβαίνοντας όταν διαπιστώνει μη τήρηση των κανονισμών

(δ) μεριμνά η ίδια για την υλοποίηση δράσεων Π&Ε (βλ. επόμενο κεφάλαιο) που συμβάλλουν στην επίτευξη των κύριων στόχων της παρούσας στρατηγικής

(ε) τηρεί έντυπο, ψηφιακό και κάθε άλλης πρόσφορης μορφής αρχείο, μέσω του οποίου επιβεβαιώνεται η ορθή τήρηση των κανόνων

Η ΕΥΔ ορίζει ένα στέλεχος της με τον αναπληρωτή του ως υπεύθυνο για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της στρατηγικής Π&Ε και

γνωστοποιεί τον ορισμό του στους φορείς υλοποίησης και λειτουργίας των δράσεων. Τα στελέχη αυτά εκπροσωπούν την ΕΥΔ στο δίκτυο υπευθύνων Π&Ε των ΕΠ του ΕΣΠΑ.

Άμεσος συνεργάτης της ΕΥΔ στην εφαρμογή της στρατηγικής Π&Ε είναι η Μονάδα Πληροφόρησης και Επικοινωνίας της ΕΥΣΣΑ. Η Μονάδα έχει καθήκοντα συντονισμού των δράσεων Π&Ε από όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα και πιο συγκεκριμένα:

- (α) διαμορφώνει το πλαίσιο αρχών πληροφόρησης και επικοινωνίας του ΕΣΠΑ
- (β) συντονίζει την επικοινωνία των επιχειρησιακών προγραμμάτων
- (γ) έχει την ευθύνη δημιουργίας και λειτουργίας ενιαίας διαδικτυακής πύλης που παρέχει αναλυτική πληροφόρηση και πρόσβαση σε όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα και περιλαμβάνει την υποχρεωτική ηλεκτρονική δημοσιοποίηση του καταλόγου των πράξεων
- (δ) είναι υπεύθυνη για την επισκόπηση των μέτρων που εφαρμόζονται σε επίπεδο κράτους-μέλους και την υποβολή των σχετικών αναφορών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- (ε) αναλαμβάνει να υλοποιήσει εκστρατείες προβολής του ΕΣΠΑ 2014-2020 πανελλαδικά, με στόχο την ευρεία διάδοση των ευκαιριών χρηματοδότησης και τη διασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με την πορεία υλοποίησης των έργων και την ανάδειξη του ρόλου της ΕΕ
- (στ) συντονίζει το εθνικό δίκτυο των υπευθύνων επικοινωνίας και συμμετέχει στο δίκτυο INFORM της ΕΕ ως συντονιστής
- (ζ) συντονίζει και υποστηρίζει τη συνεργασία του εθνικού δικτύου των υπευθύνων επικοινωνίας με τα ευρωπαϊκά δίκτυα πληροφόρησης που λειτουργούν στην Ελλάδα
- (η) διαχειρίζεται το ηλεκτρονικό κέντρο βοήθειας (helpdesk) του www.espa.gr, το γραφείο ενημέρωσης κοινού και την τηλεφωνική γραμμή πληροφόρησης
- (θ) συμμετέχει στην ομάδα ανάπτυξης/αναβάθμισης του διαδικτυακού τόπου www.anartychi.gov.gr όπου προβάλλονται τα έργα του ΕΣΠΑ

Συμπληρωματικά, καθήκοντα συντονισμού έχει και η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού ΕΚΤ (ΕΥΣΕΚΤ) για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των παρεμβάσεων που υλοποιούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Μέρος Γ' – Εργαλεία και δράσεις

Η ΕΥΔ αξιοποιεί για την υλοποίηση της στρατηγικής Π&Ε ένα πλέγμα εργαλείων (ενέργειες και μέτρα πληροφόρησης, γενικές και εξειδικευμένες – στοχευμένες δράσεις κλπ.). Επισημαίνεται ότι η ΕΥΔ θα παρέχει έγκαιρα έντυπο ενημερωτικό υλικό με πρακτικές οδηγίες και τεχνικά στοιχεία για την ορθή εφαρμογή των εργαλείων (διαστάσεις, χρωματισμοί συμβόλων κλπ.).

Τα εργαλεία που θα αξιοποιηθούν διακρίνονται σε εκείνα που απευθύνονται σε δικαιούχους πράξεων και σε εκείνα που απευθύνονται στο ευρύ κοινό. Στη φάση ενημέρωσης των δικαιούχων για υποβολή προτάσεων για ένταξη πράξεων στο Πρόγραμμα, η ΕΥΔ είναι υποχρεωμένη:

(α) να γνωστοποιήσει σε όλους τους δικαιούχους έγκαιρα και εξαρχής, προκειμένου να προετοιμαστούν για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που αναμένεται να προκύψουν στο πλαίσιο του Προγράμματος

(β) να γνωστοποιεί τις προσκλήσεις που ενεργοποιούνται στους εν δυνάμει δικαιούχους

(γ) να ενημερώνει προκαταβολικά τους δικαιούχους για την ακριβή διαδικασία που τηρείται κατά την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης και με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης για το αποτέλεσμα αυτής

(δ) να καθοδηγεί τους δικαιούχους για τον τρόπο που αυτοί θα ενημερώσουν πολίτες και ωφελούμενους για τους στόχους του Προγράμματος, εξετάζοντας σε αυτό το πλαίσιο κάθε ενέργεια πρόσθετης πληροφόρησης στην οποία επιθυμούν αυτοί να προβούν

(ε) να λαμβάνει υπόψη την υποχρέωση ενημέρωσης ατόμων με αναπηρία σε κάθε δράση που αυτό είναι δυνατό. Για παράδειγμα, η ιστοσελίδα του Προγράμματος, που αποτελεί την αρχική πύλη ενημέρωσης του κοινού, θα συμμορφώνεται πλήρως με το πρότυπο WCAG 2.0 Level AA. Η συμμόρφωση γίνεται σταδιακά και ολοκληρώνεται εντός του 2015. Γενικότερα, η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και της πρόσβασης ατόμων με αναπηρία σε όλες τις μορφές που δύναται να λάβει η επικοινωνία και πληροφόρηση για το Πρόγραμμα (εκδηλώσεις, μηνύματα, έντυπα, ηλεκτρονικά μέσα κλπ). λαμβάνεται υπόψη με κάθε δυνατό τρόπο και εξαντλούνται οι προσπάθειες υλοποίησής της.

Κυριότερα εργαλεία για την επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι

- (α) η ιστοσελίδα και τα πάσης φύσεως έντυπα που εκδίδει η ΕΥΔ
- (β) οι διάλογοι διαρκούς επικοινωνίας που δημιουργεί και διατηρεί η ΕΥΔ, είτε με φυσικές οντότητες (ΜΜΕ, κέντρα βοήθειας -help desk- και ενημέρωσης επενδυτών, επιμελητήρια, κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς), είτε με ηλεκτρονικές οντότητες (κοινωνικά δίκτυα ενημέρωσης, portals κλπ.) οι οποίες δρουν πολλαπλασιαστικά για το τελικό αποτέλεσμα (ενημέρωση των δικαιούχων)
- (γ) διοργάνωση δύο κεντρικών «εναρκτήριων» εκδηλώσεων (μία στην έδρα της Περιφέρειας και μία στη Ρόδο) που θα βοηθήσουν να γίνει γνωστό στους δικαιούχους (και βέβαια σε αυτή την περίπτωση και στο κοινό) το γεγονός ότι το Πρόγραμμα εισέρχεται πλέον σε φάση υλοποίησης
- (δ) διοργάνωση ετησίως δύο -μικρότερης έκτασης- εκδηλώσεων σε δύο διαφορετικά νησιά της ΠΝΑ (ένα ανά νομό), με ανάλογο περιεχόμενο
- (ε) ηλεκτρονική δημοσίευση στην ιστοσελίδα του Προγράμματος του καταλόγου των προσκλήσεων που έχουν δημοσιοποιηθεί και των πράξεων που έχουν ήδη ενταχθεί, ο οποίος θα ενημερώνεται σε πραγματικό χρόνο και θα δρα όχι μόνο ενημερωτικά, αλλά και ως κίνητρο για διεκδίκηση ένταξης πράξεων

Τα παραπάνω εργαλεία αξιοποιούνται εξίσου για την ενημέρωση του κοινού, με την πρόνοια να χρησιμοποιείται κάθε φορά γλώσσα ακριβής μεν, απλή και κατανοητή δε. Η επισήμανση κρίνεται απαραίτητη από το γεγονός ότι ορισμένες φορές η γλώσσα των εντύπων, άρθρων κλπ. έχει χαρακτήρα «δημόσιου εγγράφου» που δεν είναι ελκυστικό στο κοινό, ενώ συχνά το περιεχόμενο εντύπων περιορίζεται σε πίνακες έργων και παρουσίαση της δραστηριότητας αιρετών.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην παρουσίαση καλών παραδειγμάτων πράξεων στην ιστοσελίδα και σε έντυπα του επιχειρησιακού προγράμματος, με παρουσίαση του έργου ή δράσης και ωφελούμενων αυτών, με τη συγκατάθεσή τους (story telling & testimonials από επιτυχημένες πράξεις).

Μέριμνα λαμβάνεται ώστε οι ενέργειες που αφορούν το κοινό να αναρτώνται / δημοσιεύονται σε μια πρόσθετη -της ελληνικής- γλώσσα, ώστε να επιτυγχάνεται επίσης ενημέρωση των ξένων επισκεπτών της Περιφέρειας.

Σημαντικά είναι τα καθήκοντα που αναλογούν στους δικαιούχους των ενταγμένων πράξεων, για την πληροφόρηση του κοινού. Είναι απαραίτητο, όλα τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας που παρέχει ο δικαιούχος να αναγνωρίζουν τη στήριξη της πράξης από την ΕΕ και τα Ταμεία της προβάλλοντας:

(α) το έμβλημα της Ένωσης, με αναφορά στην Ένωση, σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στο Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014

(β) το Ταμείο ή τα Ταμεία που στηρίζουν την πράξη

Σημειώνεται ότι όταν ένα μέτρο πληροφόρησης και επικοινωνίας αφορά μία ή περισσότερες πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, η αναφορά στο Ταμείο μπορεί να αντικατασταθεί, για λόγους απλότητας της σχετικής επιγραφής ή εντύπου, από την ευρύτερη αναφορά στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

Κατά την υλοποίηση μιας πράξης, ο δικαιούχος ενημερώνει το κοινό σχετικά με τη στήριξη που έχει λάβει από τα Ταμεία, με κάθε τρόπο που δύναται, υποχρεωτικά όμως με τους κατωτέρω:

α) παρέχει στον διαδικτυακό τόπο του σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και επισημαίνει τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση. Ειδικότερα, οι δικαιούχοι καλούνται από την ΕΥΔ να δημιουργήσουν μια διακριτή ενότητα στις ιστοσελίδες τους, όπου οι επισκέπτες θα βρίσκουν συγκεντρωμένα τα συγχρηματοδοτούμενα από το πρόγραμμα -και γενικότερα από το ΕΣΠΑ- έργα

β) τοποθετεί, για πράξεις που δεν εμπίπτουν στην υποχρέωση ανάρτησης πινακίδας, τουλάχιστον μία αφίσα (ελάχιστου μεγέθους Α3) με πληροφορίες σχετικά με το έργο, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής συνδρομής της Ένωσης, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όπως η είσοδος σε ένα κτίριο

(γ) για τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και κατά περίπτωση για τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής, ο δικαιούχος εξασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες στην πράξη έχουν ενημερωθεί για τη συγκεκριμένη χρηματοδότηση. Κάθε έγγραφο που αφορά την εφαρμογή μιας πράξης, το οποίο απευθύνεται στο κοινό ή στους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένης (για παράδειγμα) του έντυπου προγράμματος ή φυλλαδίου οδηγιών, της πρόσκλησης σε εκδήλωση έναρξης ή λήξης ή της βεβαίωσης παρακολούθησης ή άλλου πιστοποιητικού, περιλαμβάνει δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι η συγκεκριμένη δράση συγχρηματοδοτήθηκε από το εκάστοτε Ταμείο ή Ταμεία

(δ) για τις πράξεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ), ο δικαιούχος εξασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες στην πράξη είναι ειδικά ενημερωμένοι για την υποστήριξη της ΠΑΝ που παρέχεται από τους πόρους του ΕΚΤ και τα ειδικά κονδύλια για την ΠΑΝ.

Κάθε έγγραφο που αφορά στην υλοποίηση μιας πράξης και το οποίο απευθύνεται στο κοινό ή στους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων των πιστοποιητικών συμμετοχής ή άλλων πιστοποιητικών, περιλαμβάνει δήλωση ότι η πράξη υποστηρίχθηκε στο πλαίσιο της ΠΑΝ

(ε) Κατά την υλοποίηση αλλά και μετά την ολοκλήρωση μιας πράξης που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής, ο δικαιούχος είναι υπεύθυνος για τις ακόλουθες ενέργειες:

Ανάρτηση προσωρινής πινακίδας σημαντικού μεγέθους, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, κατά τη διάρκεια της υλοποίησης:

- όταν η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 300.000€
- όταν η πράξη συνίσταται στη χρηματοδότηση έργων υποδομής, ανεξαρτήτως ποσού
- όταν η πράξη αποτελεί μέρος ολοκληρωμένου σχεδίου ή δράσης, με συνολικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 1,000,000 €

Στην προσωρινή πινακίδα περιλαμβάνονται το όνομα της πράξης το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το οικείο Ταμείο. Οι πληροφορίες αυτές καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 25% της πινακίδας. Το περιεχόμενο, το μέγεθος, οι γραμματοσειρές, οι χρωματισμοί, τα σημεία τοποθέτησης κλπ. της πινακίδας εξειδικεύονται περαιτέρω στα έντυπα με ειδικές οδηγίες που παρέχει στους φορείς υλοποίησης η ΕΥΔ.

Ο φορέας υλοποίησης είναι υποχρεωμένος να καθαιρέσει και απομακρύνει την προσωρινή πινακίδα κατά την διοικητική παράδοση του έργου και πάντως πριν την έναρξη λειτουργίας του ή παράδοσης αυτού στο κοινό.

Ανάλογη είναι η υποχρέωση για ανάρτηση μόνιμης αναμνηστικής πλάκας ή πινακίδας σημαντικού μεγέθους, εντός 30 ημερών από την ολοκλήρωση του έργου και πάντως το αργότερο την ημέρα παράδοσής του σε χρήση, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό.

Στην αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα αναγράφονται στοιχεία και πληροφορίες ανάλογες με εκείνες της προσωρινής πινακίδας. Τα στοιχεία εξειδικεύονται όπως και στην περίπτωση των προσωρινών πινακίδων, σε έντυπες οδηγίες που παρέχει στους δικαιούχους η ΕΥΔ.

Πέραν των πινακίδων, οι φορείς λειτουργίας είναι υποχρεωμένοι να συμπεριλαμβάνουν τα στοιχεία της Ε.Ε. και να ενημερώνουν το κοινό ότι η πράξη χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα, με κάθε ευκαιρία έντυπης ή ηλεκτρονικής επικοινωνίας μαζί του, όπως ενδεικτικά αναφέρονται οι

προσκήσεις σε εγκαίρως, τα δελτία Τύπου, διαφημίσεις στα ΜΜΕ και τις ιστοσελίδες και άλλα.

Ο φορέας υλοποίησης μπορεί να υιοθετήσει επιπλέον συμπληρωματικά μέτρα επικοινωνίας που κρίνει κατάλληλα, με την τήρηση των παραπάνω αναφορών στην ΕΕ, τα Ταμεία και το Πρόγραμμα.

Για την εφαρμογή των παραπάνω μέτρων, η ΕΥΔ υποστηρίζει τους δικαιούχους με κάθε κατάλληλη ενέργεια. Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικά ορισμένες ενέργειες που μπορούν να συμβάλουν θετικά στην ενημέρωση του κοινού, χωρίς να είναι υποχρεωτικό να υλοποιηθούν στο σύνολό τους.

- έκδοση οδηγών, έντυπων και ηλεκτρονικών. Στόχος τους η εξειδίκευση του κανονιστικού πλαισίου, η παροχή πρακτικών οδηγιών και η παρουσίαση καλών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων γραφιστικών προτύπων για τη δημιουργία του εμβλήματος της Ένωσης. Η ΕΥΔ διατηρεί την ευχέρεια να αναφερθεί ή να αναδείξει μη αποτελεσματικές επικοινωνιακές ενέργειες που έχουν προκύψει από προηγούμενη εμπειρία και θα ήταν χρήσιμο να αποφευχθούν στην τρέχουσα (πχ. ενότητα με θέμα «συνηθισμένα λάθη»)
- ορισμός υπεύθυνου επικοινωνίας του δικαιούχου (ιδιαίτερα στους μεγαλύτερους δήμους ή φορείς) που θα συνεργάζεται με τον υπεύθυνο επικοινωνίας της ΕΥΔ
- διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων ανά περιφερειακή ενότητα, με τη συνδρομή και της ΜΟΔ ΑΕ που διαθέτει την ανάλογη τεχνογνωσία
- προγραμματισμένες συναντήσεις ανά Δήμο, στο πλαίσιο επαφών της ΕΥΔ για άλλα καθήκοντα που σχετίζονται με την υλοποίηση του Προγράμματος (πχ. επισκέψεις στελεχών του Δήμου στην έδρα της υπηρεσίας, επιτόπιοι έλεγχοι στο Δήμο κλπ.)
- δημιουργία ενότητας απαντήσεων σε ερωτήματα (FAQ) ειδικά για επικοινωνιακά θέματα των δικαιούχων στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ. Η ενότητα μπορεί να δημιουργηθεί σταδιακά, περικλείοντας τα πιο συνηθισμένα ερωτήματα

Γενικότερα, η ΕΥΔ θα συνεργαστεί με τους δικαιούχους με στόχο την ευρεία διάδοση της πληροφόρησης, την αποφυγή αλληλοεπικάλυψης, τη μεγιστοποίηση του επικοινωνιακού αποτελέσματος και την επίτευξη οικονομικών κλίμακας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα προσκαλεί τους δικαιούχους σε ενέργειες πληροφόρησης που θα υλοποιεί η ίδια και θα παρέχει, όποτε της

ζητείται, τεχνική συνδρομή, στην υλοποίηση ανάλογων δράσεων των δικαιούχων.

Ο προϋπολογισμός για την υλοποίηση της στρατηγικής Π&Ε σε όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου και ως τη λήξη της περιόδου υλοποίησης (δηλ. 2014-2023) δεν θα ξεπεράσει το 0.30% του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος, ήτοι τις 504,500 €. Τα έτη 2016-2023 θα κυμανθεί στα 50,000-55,000 € ετησίως, με πρόβλεψη για μεγαλύτερο ύψος δαπάνης το 2023, οπότε θα υλοποιηθούν επικοινωνιακές δράσεις για το κλείσιμο του Προγράμματος και την παρουσίαση των έργων και δράσεων που υλοποιήθηκαν στη διάρκειά του.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που με την εκχώρηση πόρων άλλων προγραμμάτων, εκχωρηθούν επίσης πόροι για Π&Ε, ο προϋπολογισμός της στρατηγικής Π&Ε θα αναθεωρηθεί.

Για το πρώτο έτος εφαρμογής, δηλ. το 2016, ο προϋπολογισμός υλοποίησης της στρατηγικής αναλύεται *ενδεικτικά* ως εξής:

Υποστήριξη λειτουργίας ιστοσελίδας	3,000 €
Έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα	18,000 €
Δημοσιεύσεις και καταχωρήσεις	7,500 €
Εκδηλώσεις, σεμινάρια & ημερίδες	10,000 €
Προωθητικό – ενημερωτικό υλικό	7,500 €
Δημιουργία δημιουργικών	2,000 €
Υποστήριξη δράσεων δικαιούχων	4,000 €
Άλλες δαπάνες	3,000 €
Σύνολο	55,000 €

Ο παραπάνω *ενδεικτικός* προϋπολογισμός εξειδικεύεται από την ΕΥΔ με βάση την εξέλιξη των ενεργειών επικοινωνίας.

Μέρος Δ' – μεθοδολογία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1303/2013 (άρ. 4, στ. ζ') η ΕΥΔ υποχρεούται να προβεί σε αξιολόγηση των μέτρων και ενεργειών Π&Ε, ως προς τη βελτίωση της δυνατότητας του κοινού να αναγνωρίζει βασικά στοιχεία της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τα Ταμεία, τα συγχρηματοδοτούμενα

προγράμματα και τις κύριες αρχές που διέπουν την εφαρμογή τους (για παράδειγμα, το γεγονός ότι μέρος των πόρων διατίθεται από τα Ταμεία της Ένωσης, στο πλαίσιο της περιφερειακής της πολιτικής).

Για την αξιολόγηση της στρατηγικής Π&Ε στο σύνολό της, επιλέγονται τρεις κατηγορίες δεικτών:

(α) δείκτες υλοποίησης, επί 3-4 επιλεγμένων μέτρων και ενεργειών, όπως π.χ. έκδοση περιοδικού ή newsletter, αριθμός σεμιναρίων ή εκδηλώσεων κλπ.

(β) δείκτες αποτελέσματος, με τους οποίους αποτυπώνεται το αποτέλεσμα των ενεργειών ως προς τους αποδέκτες ή ωφελούμενους, όπως π.χ. αριθμός συμμετεχόντων σε ημερίδα που απάντησαν σε ερωτηματολόγιο, δελτία Τύπου που δημοσιεύθηκαν, αριθμός δικαιούχων που δημιούργησαν στην ιστοσελίδα τους ενότητα με συγχρηματοδοτούμενα έργα, αριθμός μοναδικών επισκεπτών στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ ανά μήνα κλπ.

(γ) Δείκτες επίπτωσης οι οποίοι αναλύουν την επίδραση των επικοινωνιακών δράσεων στο ευρύ κοινό, όπως για παράδειγμα η αναγνώριση από την πλειοψηφία του κοινού της πολιτικής συνοχής

Η ΕΥΔ θα εξειδικεύσει και θα εφαρμόσει τη μεθοδολογία αξιολόγησης, ενημερώνοντας την Επιτροπή Παρακολούθησης για τα αποτελέσματά της, καθώς αυτά καθίστανται μετρήσιμα.

Μέτρα επιβεβαίωσης ορθής εφαρμογής

Επισημαίνεται ότι για κάθε μορφή επικοινωνίας των πράξεων του ΕΣΠΑ:

- Η μη εφαρμογή των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας όπως ορίζονται στον Κανονισμό 1303/2013 και στον Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014, μπορεί να επιφέρει κατ' αποκοπή διόρθωση επί του συνόλου των δαπανών του έργου.
- Στην περίπτωση που η ΔΑ ή ο δικαιούχος, αποφασίσουν να λάβουν μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας για την πράξη που ενδεχομένως δεν έχουν αναφερθεί ρητά στον παρόντα Οδηγό, τα μέτρα αυτά θα πρέπει να τηρούν τον Κανονισμό 1303/2013 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014.
- Σε περίπτωση που οποιοσδήποτε εμπλεκόμενος φορέας αποφασίσει να υλοποιήσει διαφημιστικές ή ενημερωτικές δράσεις σχετικές με συγχρηματοδοτούμενα έργα ή προγράμματα, ακόμα κι αν τις καλύπτει με

δική του χρηματοδότηση, οφείλει να τηρήσει τις υποχρεώσεις Π&Ε που απορρέουν από την κανονισμό σχετικά πχ. με τη σηματοδότηση, τις εκφωνήσεις των μηνυμάτων κλπ.

- Όπως έχει ήδη αναφερθεί, σε όλα τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας τηρείται η υποχρέωση για παροχή πληροφόρησης στα άτομα με αναπηρία.

Η ΕΥΔ επιβεβαιώνει με επιτόπια επαλήθευση, μεταξύ άλλων προληπτικών μέτρων που αναλαμβάνει, την τήρηση των κανόνων επικοινωνίας και διατηρεί αρχείο φωτογραφιών με τις πινακίδες των έργων και άλλα αποδεικτικά στοιχεία σημαντικών μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας που έχουν υλοποιηθεί από τους δικαιούχους.

Με στόχο την αποφυγή παράλειψης των υποχρεώσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας από τους δικαιούχους, ρητά επισημαίνεται ότι 30 ημέρες μετά από τυχόν έγγραφη επισήμανση της ΕΥΔ για μη τήρηση των κανονισμών, αναστέλλεται η χρηματοδότηση της πράξης. Η αναστολή αίρεται με τη συμμόρφωση του δικαιούχου.

Τέλος, της αποπληρωμής του έργου προηγείται έλεγχος εφαρμογής των μέτρων ενημέρωσης και επικοινωνίας (όπως ορίζονται από τον Κανονισμό 1303/2013 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014).